

DLOUHÁ LOUČKA V LETECH 1938 – 1945

Mgr. Jan Stejskal

(materiál je určen pro soukromé účely)

I. DLOUHÁ LOUČKA NA SKLONKU PRVNÍ REPUBLIKY

Roku 1930 žilo v Dolní a Prostřední Dlouhé Loučce 1766 obyvatel, v Horní Dlouhé Loučce pak dalších 558 obyvatel. Celkem můžeme hovořit zhruba o 2500 obyvatelích, z nichž však asi jen 200 bylo Čechů. Mezi Čechy a Němci již dávno existovaly občasná spory. Ve druhé polovině 30. let 20. století se však navíc stupňoval v obcích rozmach prohitlerovské politické strany SdP (Sudetendeutsche Partei = Sudetoněmecká strana), která existující problémy vyostřila do mnohem větších rozměrů.

Hlavní postavou SdP v Dolní Dlouhé Loučce byl rolník Johann „Hans“ Gold (velmi aktivní člen, nejspíše však nebyl místní stranický vedoucí). V Horní Dlouhé Loučce pak nejvíce organizoval aktivity SdP řídící učitel Otto Krumpholz (místní vedoucí strany a řečník; žil v Dolní Dlouhé Loučce). Strana SdP organizovala stranické schůze, vyvěšování letáků a další propagační činnost, obecně pak přizivovala existující česko-německé konflikty a zaujíkala nepřátelský postoj k německým antifašistům (např. sociálním demokratům).

V září 1938 zavládl stav nejvyššího ohrožení ČSR. Československé bezpečnostní orgány odvezly významnou postavu SdP Otto Krumpholze - nejprve do internačního tábora pro prominentní henleinovce ve Štěpánově, kde sídlil toho roku přechodně i šternberský okresní úřad, a poté do Prostějova.

Dne 23. září 1938 došlo v Československu k vyhlášení mobilizace. Část německých mužů z obou obcí ale povolávací rozkaz do armády neuposlechla a skryla se (tzv. zelené kádry nebo zelené gardy). Např. v lese asi 3 km od Dolní Dlouhé Loučky se přibližně týden ukrývalo kolem 10 německých mužů (1 z Křivé, ostatní z Dolní Dlouhé Loučky), kteří se tak snažili vyhnout službě v československé armádě a zároveň postihu od československých četníků. Potravinu a zprávy o vývoji situace jim tajně přinášeli z obce jejich němečtí spoluobčané. Ukrytí Němci údajně neměli žádné zbraně. V lesích byla údajně ukryta ještě jedna, blíže neznámá skupina Němců z Dolní Dlouhé Loučky.

Odehrály se i útoky některých sudetských Němců přes hranice do nacistického Německa. Jmenovat můžeme např. útěk německého rolníka Johanna Partsche z Plinkoutu v září roku 1938. Partsch ujel na motorce se spoluobčanem Franzem Strackem kousek za německé hranice do tábora v Kunzendorfu u Gliwice (samozřejmě s cílem neuposlechnutí mobilizační vyhlášky). V táboře byl spolu s dalšími utečenci ze Sudet zhruba během 2 týdnů vyzbrojen a vystrojen a narychlo vycvičen a vyškolen. V kritických říjnových dnech roku 1938 pak byl s ostatními vyslán zpět z Německa domů. Šlo o boj tzv. Sudetoněmeckého sboru dobrovolníků (Sudetoněmecký Freikorps/ Ordneři) proti československým bezpečnostním orgánům, kdy byly obecně prováděny útoky na české úřady, bezpečnostní složky a na české obyvatele a německé antifašisty. Johann Partsch po návratu z Německa počátkem října 1938 spolu s dalšími asi 10 německými ordnery zatkl českého spoluobčana Antonína Axmana z Plinkoutu. Axman byl převezen z Plinkoutu do Dolní Dlouhé Loučky, kde byl uvězněn a strážěn 1 den a 1 noc v budově Národní jednoty a poté další 2 dny ve školní budově. Poté byl autem vyvezen z pohraničí do tzv. druhé republiky a byl mu zakázán návrat do Plinkoutu. Johann Partsch byl po válce odsouzen roku 1946 na 20 let těžkého žaláře (i za protičeské činy za okupace) a k odsunu z ČSR byl propuštěn roku 1955.

Na nátlak německých úřadů byl 7. října 1938 propuštěn na svobodu Otto Krumpholz. Do Dolní Dlouhé Loučky se vrátil ještě toho dne. Vrátili se také utečenci z lesů (tzv. zelený kádr). Dne 9. října 1938 nastal příchod německé armády do obou obcí. Ještě před slavnostním příchodem německých vojáků byla v Dolní Dlouhé Loučce vytloukána skupinou fanatických nacistů českému obyvatelstvu skla v oknech. Někteří Češi se stali terčem šikany a fyzického napadání. Dále se po příchodu německých vojáků tzv. ordneři vydali vymáhat na Češích vydání všech jejich zbraní.

Někteří Němci v obci byli v listopadu 1938 vyznamenáni za pomoc při rozbití ČSR „revoluční“ Medailí na paměť 1. X. 1938 (tzv. Ehrungsmedaille). Z Dolní Dlouhé Loučky to byli řídicí učitel Otto Krumpholz nebo rolník Johann Gold (ten byl roku 1942 vyznamenán i Válečným záslužným křížem II. třídy bez mečů).

II. DLOUHÁ LOUČKA PO NĚMECKÉM ZÁBORU (ŘÍJEN 1938 – KVĚTEN 1945)

NACISTICKÝ APARÁT

Politická strana SdP byla zrušena a její členové byli převedeni do NSDAP (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei = Národně socialistická německá dělnická strana), v jejímž rámci fungovala pestrá škála nacistických organizací (sociálně zaměřená NSV, odborová DAF, motoristická NSKK aj.).

V čele NSDAP v obou obcích stál vždy tzv. Ortsleiter (= vedoucí místní skupiny). Např. v Dolní Dlouhé Loučce jím byl nejprve Franz Kraus (roku 1941 narukoval, po válce byl v americkém zajetí), po něm pak Johann Gold (roku 1941 nahradil Franze Krause údajně pro jeho malé nadšení pro nacistické ideje a pro nedostatečnou nenávisť k Čechům).

Druhá nejvyšší stranická funkce na místní úrovni byl tzv. Zellenleiter (= vedoucí buňky). Vedoucími buněk byli např. Otto Beier, Josef Beier (brzy po válce zemřel), Jakob Bartounek (v Plinkoutu), dělník Karl Seitner (po válce zatčen a poslán na nucené práce) nebo Viktor Gabriel.

Nejrozšířenější funkcí ve straně byl tzv. Blockleiter (= vedoucí bloku). Jména řady z nich známe: Rudolf Biehal, Anton Brachtel, Johann Dworschak (DDL = Dolní Dlouhá Loučka), Erwin Diettrich (DDL, roku 1942 narukoval), Anton Geichel, Rudolf Bittmann (brzy po válce zemřel), Konrad Boukal (DDL, roku 1942 narukoval, po válce byl v zajetí), Franz Franzel (HDL = Horní Dlouhá Loučka, koncem války uprchl z obce do Německa), Franz Pommer (HDL, starosta Horní Dlouhé Loučky), Adolf Korotwitzka (po válce byl nezvěstný), Josef Egg (po válce byl zatčen), revírník Johann Herdl (DDL, 1939 až 1940, poté se v rámci služebních povinností odstěhoval, po válce byl zatčen), Josef Brauner (DDL, starosta Dolní Dlouhé Loučky), Josef Thon (DDL, nahradil roku 1940 Korotwitzku), Ehrenfried Harbich, Edmund Partsch, Josef Partsch, Josef Lachnitt, Wilhelm Gabriel (DDL), Rudolf Fleker, Johann Marschal (DDL, roku 1942 nahradil Erwina Diettricha), Franz Babek (DDL), Karl Waschitza (DDL), hospodářský dělník Richard Bernt (DDL, funkci zastával v letech 1944 až 1945), Julie Zöllner (DDL), Anton Heichel (DDL, funkci zastával do roku 1940), pekař Alois Lengsfeld (DDL, funkci zastával v letech 1943 až 1944) či Franz Fischer (HDL, po válce uprchl z obce do Německa).

Vedoucí bloku měl na starosti být v kontaktu s obyvateli 40 až 50 stavení (= 1 blok) a měl na starosti podávání hlášení o situaci v obvodu svému vedoucímu buňky. Buňka se skládala zpravidla z 5 až 8 bloků. Vedoucí místní skupiny kontroloval opět asi 5 až 8 buněk.

Znatelná byla i snaha režimu zbavit se tradičních forem náboženství (např. nacističtí funkcionáři často přestávali figurovat jako římstí katolíci a začali být vedeni jako „gottgläubige“, tj. věřící v Boha). V

Dlouhé Loučce se odehrával náboženský život ve farním kostele svatého Bartoloměje nadále navzdory povaze nacistického režimu.

Činnost na území bývalého pohraničí zahájily i oddíly SS (Schutzstaffel = Ochranný oddíl), ozbrojená organizace nacistické strany NSDAP, a polovojenská nacistická organizace SA (Sturmabteilung = Útočný oddíl). Např. v Dolní Dlouhé Loučce byl místním vedoucím SA (Sturmführer) Erwin Brosch (bývalý ordner), navíc bývalý aktivní ordner Ing. Hugo Jordan byl velitelem 3. útočného praporu 54. standarty 104. brigády (= oblastní vedoucí), asi roku 1942 se ale z obce odstěhoval, údajně do Šumperku). Probíhal pravidelný výcvik příslušníků SA (střelba, pochodová cvičení atd.), ovšem ve skladu SA v Dolní Dlouhé Loučce ve škole byly pouze 3 pušky (= slabá výzbroj). Někteří příslušníci SA byli posíláni i na speciální výcviky mimo obec. Např. kovář a funkcionář SA Robert Schenk z Dolní Dlouhé Loučky absolvoval v lednu 1939 školení ve školicím středisku SA přímo v Berlíně. Po válce byl Robert Schenk odsouzen na 8 let těžkého žaláře, ale již po necelých dvou měsících byl omilostněn a propuštěn z věznice Mírov k odsunu z ČSR. 1. lékařem 3. útočného praporu 54. standarty 104. brigády (= oblastní lékař SA) byl praktický lékař z Dolní Dlouhé Loučky Dr. Otto Baldrian.

POLITICKÝ A NÁRODNOSTNÍ ÚTLAK

Po připojení k nacistickému Německu následovala obecně diskriminace a šikana českých obyvatel fanatickými nacisty a nacistickým státním aparátem (nadávky jako čeští psi, český ksindl, česká pakáž apod.).

Např. v listopadu 1938 se vrátil český úředník Štěpán Šenk z neklidného Slovenska do Dolní Dlouhé Loučky. Šenk stál za tzv. první československé republiky u zrodu české obecné školy a místní pobočky českého nacionálního obranného spolku Národní jednota v obci. Šenk byl proto Němcům trnem v oku a byl předvolán místními nacisty v čele se sedlákem a starostou Josefem Braunerem do školní budovy, kde pak byl vyšetřován neznámým říšskoněmeckým velitelem SA. Po vyvedení ven ze školy před špalír asi 25 příslušníků SA byl fyzicky napaden rozvášněnými německými spoluobčany (vyřizování si účtů z doby před rokem 1938). Po shození ze schodů omdlel a poškodil si zuby. Po procitnutí z bezvědomí a skončení lynče byl navíc podroben výslechu německými četníky.

Český poštovní úředník Josef Touš v Dolní Dlouhé Loučce odjel v říjnu 1938 do Brna předat svůj úřad. Po návratu do Dolní Dlouhé Loučky v březnu 1939 byl předvolán Němci do místního hotelu, kde byl surově zbit členy nacistické polovojenské organizace SA, takže musel být doveden domů s pomocí jednoho spoluobčana. Na základě varování, že mu hrozí koncentrační tábor, se i s matkou přestěhoval k Olomouci na území tzv. druhé republiky (byl varován českým zaměstnancem olomouckého arcibiskupa Trnkou, který se z Dolní Dlouhé Loučky odstěhoval v srpnu 1939 také).

Roku 1943 zemřel po opakovaném neléčení zdravotních potíží a údajně i namáhavé práci pod tlakem německých nadřazených rolník Jan Pucek z bývalé Dolní Dlouhé Loučky.

V některých blízkých lokalitách (např. v Křivé (Pudelsdorf)) za okupace žádní Češi nebyli, takže zde jejich útlak probíhal.

Stávaly se i případy vyhrožování českému obyvatelstvu udáním Tajné státní policii (Gestapu) a následným koncentračním táborem. Co se týče spolupráce obyvatel obou obcí, byl za spolupráci s Gestapem či podobnými zločinnými organizacemi po válce odsouzen např. na 20 let těžkého žaláře místní vedoucí NSDAP Johann Gold byl jako důvěrník nacistické Bezpečnostní služby SD (Sicherheitsdienst). Gold byl uvězněn na Mírově, pracoval jako horník v Ostravě, pak byl přesunut do Plzně na Bory a k odsunu z ČSR byl propuštěn až roku 1955.

I Němci, kteří nevykazovali nadšení pro nacistické myšlenky a nechtěli být organizováni v nacistické straně NSDAP nebo v nacistických dalších organizacích, byli společensky a sociálně znevýhodňováni a museli žít pod tlakem pronacistických spoluobčanů. Např. německá dělnice Cecilie Deutschmann byla po záboru pohraničí roku 1938 údajně finančně znevýhodňována v práci a byla na 8 měsíců uvězněna jen proto, že za tzv. první československé republiky pracovala na českém statku a byla tak „špatná Němka“. Jiný příklad: během války byl v Dolní Dlouhé Loučce napaden pro neuzívání nacistického pozdravu („Heil Hitler“) Němec Albert Wolf, který padl nebo zemřel v armádě během války. Útočníky byli pohraničník mezi Říšskou župou Sudety a Protektorátem Čechy a Morava ze stanoviště u Benkova Franz Schmidt (člen SA) a vedoucí bloku NSDAP Franz Babek, oba z Dolní Dlouhé Loučky.

Někdy sloužila politicky formulovaná udání pro vyřizování si osobních nepolitických sporů (sousedské spory, antipatie atd.)

ZABÍRÁNÍ ČESKÝCH USEDLOSTÍ NĚMCI

V obci bylo roku 1925 zřízeno Středomoravské pastevecké družstvo a byly mu přiděleny objekty Horního Dvora a Mýtní rychty v Horní Dlouhé Loučce (např. na Horním Dvoře za války pracovali kromě Němců a Čechů i sovětsí zajatci). V lednu 1939 proběhlo převzetí družstva šumperskou centrálou Německé osídlovací společnosti (Deutsche Ansiedlungsgesellschaft), v jejímž čele stál ředitel Werner Busse (= nucená německá správa). Na podzim roku 1939 byl do družstva dosazen německý vrchní správce Franz Nitsch, který pod sebou měl podřízené jednotlivé šafáře (Sitta, Tögel). Roku 1941 proběhla v Dolní Dlouhé Loučce osídlovací akce, při níž byla ze svých usedlostí vystěhovávána na základě směrnic Německé osídlovací společnosti většina českých starousedlíků, pokud se za ně podařilo najít německou správu jejich majetku (celkem šlo asi o 10 německých rodin, převážně z Tyrolska). Z původních zhruba 17 českých rodin zbylo 6. Německým správcům byly usedlosti po českých majitelích prodány značně podhodnocené, museli ale samozřejmě platit pachtovné Německé osídlovací společnosti. Z funkcionářů z Dlouhé Loučky prováděli vystěhovávání Čechů zejména Franz Nitsch (vrchní správce Německé osídlovací společnosti), Nitscheho představený Werner Busse (vrchní inspektor Německé osídlovací společnosti ze Šumperku), Johann Kotschy (v letech 1941 až 1945 tzv. Ortsbauernführer (místní vedoucí zemědělců) v Dolní Dlouhé Loučce) a Alois Kühnel ze Šternberku (tzv. Kreisbauernführer (okresní vedoucí zemědělců)).

Osídlovací referent Franz Nitsch se angažoval během války i v zabírání českých usedlostí pro německé správce v okolních obcích (např. v Horní Sukolomi, v Šumvaldě, v Troubelicích); správci vyvlastněných českých usedlostí byli někdy i Němci z blízkého okolí (např. z Plinkoutu). Některé vyvlastněné české rodiny z Dolní Dlouhé Loučky, které byly zbaveny Německou osídlovací společností svého movitého i nemovitého majetku, byly dokonce donuceny na zabavených pozemcích pracovat jako podruzi. Mezi Čechy, kteří byli postiženi německými plány na změny v osídlení, patřili:

- 1) František Ticháček (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 245) – roku 1941 odešli do Dubčan na usedlost rodiny Stejskalovy (okres Olomouc)
- 2) Josef Žák s rodinou (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 247) – museli zůstat jako podruzi v Dolní Dlouhé Loučce
- 3) František a Anežka Kubovi s dcerou Svatavou (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 250) – museli zůstat jako podruzi v Dolní Dlouhé Loučce x Svatava byla přeložena na práci mimo obec; na statku byli Němci z Tyrol

- 4) Josef Vykydal s manželkou (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 291) – 1941 odchod do Pavlova - Lechovic (okres Šumperk)
- 5) Florián Prázdny s manželkou a synem (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 254) – nejprve pracovali podruzi na vlastní usedlosti, kam byl roku 1943 dosazen tyrolský Němec Brantner = odchod Prázdnych do Plinkoutu
- 6) Albert a Josefa Fišerovi se synem Vítězslavem a 2 dcerami (Hedvika a ?) (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 304) – rodičům bylo časem umožněno se vystěhovat k provdané dceři x Vítězslav a Hedvika byli přinuceni zůstat na Mýtní rychtě v Horní Dlouhé Loučce na nucených pracích
- 7) Vladimír Žák s manželkou, „školou povinným“ synem a 3 dcerami (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 253) – roku 1941 odešli do Stavenice (okres Šumperk) x jedna z dcer musela zůstat až do května 1945 nuceně nasazená na práci v Dolní Dlouhé Loučce, druhá dcera musela zůstat rovněž v Dolní Dlouhé Loučce a pak v Úsově, jen třetí se vdala, takže se mohla vystěhovat pryč z obce
- 8) Josef Drozd (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 249) - ?
- 9) Bohumil Hájek (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 84) – roku 1941 musel odejít do Velké Bystřice (okres Olomouc)
- 10) Jaroslav Kouřil s manželkou (?), s dcerami Miladou, Vlastou a Jarmilou a synem Miroslavem (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 3) – roku 1941 musel odejít do Protektorátu x dcery zůstaly ve službě u německého rolníka Reeha v Dolní Dlouhé Loučce, syn v Krákořicích (okres Olomouc)
- 11) Anděla Hájková (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 84) - ?
- 12) Jan a Božena Pruckovi (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 252) – na statek byl dosazen tyrolský Němec Pretting = roku 1943 museli odejít do Cakova (okres Olomouc)
- 13) Josef Pravda s manželkou Annou a synem Josefem (Dolní Dlouhá Loučka č. p. 249) – museli zůstat jako podruzi v Dolní Dlouhé Loučce
- 14) Otakar Chytil s manželkou (Horní Dlouhá Loučka č. p. ?) - ?

ZAJATCI V OBCI

V Dlouhé Loučce byly 3 internační tábory pro sovětské válečné zajatce: 1) Stalag VIII B R 301: 17 sovětských zajatců (vykonávali zemědělské práce); 2) Stalag VIII B R 770: 15 sovětských zajatců (vykonávali rovněž zemědělské práce; ostrahu zde zajišťovali muži z 2. kompanie 1. batalionu číslo 438; 3) v Horní Dlouhé Loučce byl tábor Stalag VIII B R 562, kterým prošlo zhruba 210 sovětských zajatců, z nichž 15 zemřelo a bylo pochováno na louce mezi Dlouhou Loučkou a Křivou.

V Horní Dlouhé Loučce byl zřízen v bývalém letním sídle vratislavského biskupa od srpna 1940 do srpna 1943 důstojnický zajatecký tábor (Oflag VIII H), který fungoval v oddělené části zámku. V jedné z přízemních místností důstojnického zajateckého tábora se na zdech stále nacházejí kresby, kterými se zajatí důstojníci snažili si připomenout svůj domov. Vytvořen byl i seznam zajatých francouzských důstojníků, kteří se podíleli na jednotlivých malbách. Na zámku v Horní Dlouhé Loučce, který v první polovině války sloužil jako internační tábor pro francouzské důstojníky, bylo na konci války soustředěno i několik amerických vojáků – zřejmě sestřelených pilotů.

Dne 4. 2. 1945 zemřel v nemocnici v Horní Dlouhé Loučce na zápal plic jedenadvacetiletý britský válečný zajatec rytíř Arthur Thomas Kenneth, který sloužil od dubna 1944 u durhamské lehké pěchoty. V Dolní Dlouhé Loučce byli za války zaměstnaní u lesní správy i Poláci.

V Plinkoutu bylo během války nasazeno na práci na zemědělských usedlostech tamních německých sedláků komando 16 osob. S nimi bylo v obci i jedno dvouleté dítě – nevíme jistě, zda šlo o válečné zajatce ze sovětských armád. Máme i jejich určitý seznam: sedlák Habrich (č. p. 4): 2 mladí Ukrajinci, sedlák Kunze (č. p. 10): 1 mladá Ruska, sedlák Strak (č. p. 11): 1 mladý Ukrajinec, sedlák Linhardt (č. p. 12): 2 mladí Ukrajinci, sedlák Hrandel (č. p. 17): 1 mladý Ukrajinec, sedlák Preisz (č. p. 21): 1 mladý Ukrajinec, sedlák Bartonek (č. p. 23): 1 mladý Ukrajinec a 1 mladá Ruska, sedlák Schuch (č. p. 26): 1 mladý Ukrajinec, sedlák Togel (č. p. 27): 3 mladí Ukrajinci a 1 mladá Ukrajinka, sedlák Feik (č. p. 30): 1 mladý Ukrajinec. Tito pracovníci byli v obci obecně přinejmenším ještě v polovině roku 1944. Oproti takové situaci např. čeští sedláci v Šumvaldu žádnou pracovní sílu přidělenou nedostali, protože byli německou okupační správou považováni za politicky nespolehlivé.

SLOUČENÍ HORNÍ A DOLNÍ DLOUHÉ LOUČKY

Horní Dlouhá Loučka a Dolní Dlouhá Loučka byly roku 1943 spojeny v jeden samosprávný celek (k rozdělení na dva celky pak došlo načas ještě po skončení války). V obci fungovala četnická stanice.

NA FRONTÁCH VÁLKY

Odvozy do armády přinesly rostoucí ztráty na životech mezi muži z obce (nakonec asi 155 obětí, většinou z Dolní Dlouhé Loučky). Někteří muži se z armády vrátili zpět domů v invalidním stavu (známé příklady z let 1944 a 1945). U nich pak bylo možné pozorovat určité ochladnutí prorežimního nadšení. Muži z Dlouhé Loučky bojovali na východní frontě proti Rudé armádě i proti západním Spojencům. Po válce proto část z nich musela pobývat v zajateckých táborech západních Spojenců (např. v amerických v Rakousku) nebo v sovětských táborech v SSSR.

Do armády byli povoláni časem i nedospělí mladíci. Např. z vlivné učitelské rodiny Otto a Hermine Krumpolzových (Otto sloužil v německé armádě ve Francii v letech 1940 až 1941) padl na východní frontě syn Gernot a roku 1944 byl povolán do německé armády (wehrmachtu) i mladší syn Udo Krumpholz, který tak ve věku šestnácti let přerušil studium na šternberském gymnáziu. Udo byl v německé armádě nasazen u protiletectvé obrany Vídně, kde byl těžce raněn. Po zotavení byl přeložen na východní frontu. Zajat byl Rudou armádou 15. května 1945 a byl umístěn do sovětského zajateckého tábora, odkud se mu podařilo uniknout. Poté však byl znovu zatčen a dán jako sedmnáctiletý do internačního tábora ve Šternberku. Nakonec se ale dostal do Bavorska, kde se shledal se svojí matkou (jeho otec Otto Krumpholz byl uvězněn na Mírově, kde roku 1946 zemřel).

POSLEDNÍ VÁLEČNÝ ROK V OBCI

V létě 1944 se Rudá armáda již dostala na území dnešního Polska a Slovenska. Vybraní práceschopní němečtí muži (i z Dlouhé Loučky) byli odveleni na několik týdnů kopat obranné linie proti Rudé armádě do Slezska. Z Dlouhé Loučky byli navrženi na místa vedoucích pracovníků v těchto pracovních oddílech pokrývačský pomocník Ernst Krisch a sladovnický zaměstnanec Ernst Kreisel (ten byl po válce odsouzen na 8 let těžkého žaláře, ale již roku 1946 byl odsunut z ČSR).

Na pozici politického dozoru byl z Dlouhé Loučky navržen rolník Adolf Masal; nakonec byl ale politickým dozorem pověřen 18. října 1944 Franz Pommer, vedoucí bloku NSDAP a starosta Horní Dlouhé Loučky v prvních okupačních letech.

V září 1944 byl z neodvedených mužů, mladíků a starců v Říši vytvořen Deutscher Volkssturm (= Německá lidobrana/domobrana). V Dlouhé Loučce začala aktivizace mužů po organizačních přípravách od listopadu 1944. Dlouhá Loučka byla určena za sídlo praporu, jemuž podléhaly čtyři roty. Velitelem praporu byl určen řídicí učitel Otto Krumpholz z Dlouhé Loučky.

Podobně jako v SA i nyní probíhal pravidelný výcvik zařazených mužů během víkendů (sobota stále byla pracovním dnem). Proběhla výstavba dřevěných protitankových zátarasů (tzv. panzersperren) v katastru obce. Celková příprava na vojenský odpor proti postupující Rudé armádě však nemohla zastínit naprosto chabou a nedostatečnou výzbroj (převzatou z oddílu SA, který měl údajně jen 3 pušky). Otto Krumpholz měl údajně nutit pracovat na obranných pozicích i české obyvatelstvo. Jeho horlivost v organizování domobrany prý nelibě nesli i někteří Němci v obci.

V dubnu a na počátku května 1945 se závratně zvýšila nervozita obyvatel z blížících se sovětských vojáků, z rizika bojů při průchodu fronty a z převratu a chování Čechů. Došlo údajně na výhrůžky některých Němců, že dříve, než budou muset Dlouhou Loučku opustit, zlikvidují její české obyvatele. Stejně tak údajně vyhrožovali někteří Češi německým obyvatelům, že budou po převratu viset apod. Připočítáme si i strach tyrolských kolonistů z návratu a odvety vyvlastněných Čechů po příchodu Rudé armády.

Za této situace lze nalézt i doklady smířlivého jednání mezi českými a německými obyvateli obce. Těžko ale soudit důvody takového chování (přátelství, nebo vypočítavost). Např. místní vůdce zemědělců Němec Johann Kotschy zařídil, aby německá armáda nezrekvírovala pro své potřeby koně českého starousedlíka Cyrila Hojgra (po válce byl i přes tento čin Johann Kotschy odsouzen roku 1946 MLS Olomouc na 20 let těžkého žaláře a byl eskortován na Mírov (uprchl však již po čtvrt roce se 2 dalšími německými trestanci během pracovního nasazení v kamenolomu v Měrotíně)).

Před příchodem Rudé armády se odehrávaly také útoky nacistických funkcionářů. Výjimkou nebyla ani Dlouhá Loučka. V květnu 1945 odjeli před příchodem Rudé armády např. vedoucí bloku NSDAP Franz Fischer (někam na území poválečného Německa) nebo vedoucí bloku NSDAP Franz Franzel (do Bavorska), oba z bývalé Horní Dlouhé Loučky. Jsou ale i případy Němců, kteří se uprchli schovat v květnu 1945 právě do Dlouhé Loučky. Např. uničovská učitelka Johanna Reiner. Ta bydlela v Uničově u německé učitelké rodiny, která – zřejmě z důvodu sebevraždy – převratové dny nepřežila. Po válce byla Johanna Reiner odsouzena MLS Olomouc na 5 let těžkého žaláře, byla však již roku 1946 po půl roce výkonu trestu propuštěna a odsunuta z ČSR do Německa.

5. května 1945 uprchl mj. i vrchní správce Německé osídlovací společnosti v Dlouhé Loučce Franz Nitsch. Jemu podřízení dělníci pod vedením šafáře Tögela naložili na traktor se 2 vlečkami a na 5 povozů tažených páry koní zhruba 800 kg pšenice, 10 q žita a 7 q ovsa (spolu s podřízenými měl Nitsch navíc odvézt i část úřední agendy a 2000 říšských marek z pokladny). S tímto vším odjel Nitsch s manželkou Marthou a dcerou Elisabeth (syn Otto byl v armádě a místo jeho pobytu bylo tehdy neznámé), rodina šafáře Tögela a jejich němečtí zaměstnanci pryč z obce a ponechali velkostatek bez správce. Kolona prchala směrem na Králíky, snažila se postupovat s ustupujícími německými vojenskými oddíly a postupně se rozpadla na více skupinek. Franz Nitsch byl nejprve sovětskými vojáky po cestě okraden a zbaven střelné zbraně, se kterou cestoval, a pak byl 15. května 1945 rudoarmějci zatčen v Kladsku. Byl vláčen přes několik vězeňských a internačních táborů, až byl 11. června z Ostravy propuštěn domů. Dorazil do Olomouce, kde byl ale znovu zatčen a 12. června 1945 byl předán české milici ze Šumvaldu, která jej uvěznila a otevřela soudní proces s ním v souvislosti s jeho působením i v blízké Dlouhé Loučce. MLS Olomouc jej odsoudil 18. prosince 1946 k doživotnímu těžkému žaláři (k roku 1950 byl na Mírově).

5. května 1945 již bylo slyšet vzdálené dělostřelecké souboje, což v obyvatelích vzbuzovalo strach a obavy. Ve večerních hodinách se rozšířila zpráva, že Rudá armáda dobyla a obsadila blízké město Šternberk. Jedna z německých obyvatelek Dlouhé Loučky údajně ohlásila veliteli projíždějící německé vojenské kolony, že Češi v obci rozebírali věci z vojenských vozidel; o žádných následcích však nevíme. Několik hodin před příchodem sovětských vojáků prý chtěl majitel autodílny v bývalé Dolní Dlouhé Loučce Franz Hadwiger s několika dalšími lidmi připravit o život několik Čechů, za což měl být po příchodu sovětských vojáků zastřelen. Hadwiger přežil (nic podrobnějšího o tomto údajném incidentu nevíme) a byl propuštěn a odsunut roku 1946.

PŘÍCHOD RUDÉ ARMÁDY A PŘEVRAAT

V pošmourém jarním nedělním ránu 6. května 1945 obyvatelé úzkostlivě (nacisté, ale obecně i všichni Němci bez ohledu na okupační minulost) či s nadějemi (Češi, částečně němečtí antifašisté) vyhlíželi sovětské jednotky. V obci podél silnice stály od německých vojáků opuštěné a nepojízdné automobily, motocykly a jiné dopravní prostředky. Na domech v Dlouhé Loučce byly vyvěšeny na znamení kapitulace bílé vlajky (bílá prostěradla apod.).

Od Šternberka dorazili toho dne vojáci 4. Ukrajinského frontu Rudé armády, kteří přes Dlouhou Loučku pokračovali dál na Uničov, odkud pak bylo slyšet střelbu (v Dlouhé Loučce se spekulovalo o vzdorujících zbytcích německých jednotek).

Ještě v neděli 6. května 1945 dopoledne údajně vybíral pekař Johann Preiss v uniformě SA v Plinkoutu příspěvky od Němců pro nacistickou „stranu“. Přitom toho dne dorazila Rudá armáda také do Plinkoutu. Po válce byl Preiss odsouzen na 7 let těžkého žaláře (odsunut byl roku 1952).

Pro Čechy nastalo osvobození, pro Němce okupace (bohužel diskriminace i antifašistů).

Volkssturm proti Rudé armádě aktivně nevystoupil ani v oblasti Dlouhé Loučky (= většinový jev tváří v tvář sovětské početní i technické přesile). Na tržišti v Dlouhé Loučce vyhořelo během převratu řeznictví „Stoß/Schön“ a hostinec „Zum grünen Baum“ (= U zeleného stromu) Aloise Chmelarsche. Druhá světová válka skončila až kapitulací německé armády 8. května 1945.

III. DLOUHÁ LOUČKA PO PŘÍCHODU RUDÉ ARMÁDY

Po svém příchodu Rudá armáda zabavila na opuštěném družstevním velkostatku v bývalé Horní Dlouhé Loučce údajně 39 krav, 30 kusů mladého dobytka, 5 kusů vepřového dobytka, 4 koně, traktor na gumových kolech s přívěsným vozem a toto vše odvezla (statek byl během převratu bez správy). Když se 15. května 1945 vrátil z vyhnanství ve Velké Bystřici sedlák Bohumil Hájek z Dolní Dlouhé Loučky, byl pověřen vedením správy Středomoravského pasteveckého družstva: při prohlídce našel na statku „3 kusy krav, 1 kus mladého dobytka, 2 plemenné býky, 10 kusů tažných volů, 1 plemenci se 6 selaty, 2 páry koní a 1 jezdeckého koně“. Ještě v polovině června 1945 byla stále neobdělaná pole, zarostlá řepa a nezasazené brambory, pozemky byly zaplevelené a značně zpožděné byly obecně veškeré polní práce.

Obavy Němců ze sovětských vojáků: např. rodina Lass si na vchodové dveře raději pověsila varovnou ceduli s nápisem „Cholera“ (i když její dům stál mimo hlavní zástavbu, což dávalo rodině naději, že bude ušetřena nepříjemného dění v obci). Přesto sověšší vojáci přišli i do jejího domu. Otec rodiny ze strachu, že jej přijdou vojáci zatknout, probděl jednu noc navlečený do několika vrstev oblečení venku na střešním okně. U rodiny Lass v podkroví byly schované některé německé dívky před sovětskými vojáky (strach ze znásilnění), podobně byly jiné dívky schované v prasečím chlívku vedle u českého souseda.

Během revolučních dní bylo Čechy nebo rudoarmějci zavražděno, umučeno nebo popraveno z Dlouhé Loučky 6 Němců (5 mužů a 1 žena), 4 Němci (rodina Walter z Horní Dlouhé Loučky) spáchali sebevraždu zastřelením a další 4 Němci zemřeli (všichni údajně násilnou smrtí) v internačních táborech a věznicích (Mírov, Olomouc - Hodolany ...).

Obec byla rozdělena na Horní a Dolní Dlouhou Loučku. Každý z obou správních obvodů měl svůj revoluční Národní výbor (pozdější Místní národní výbor) a svoji milici (ozbrojená složka k udržování pořádku a prosazování nových zákonů). V čele každé milice stál náčelník. Např. v červnu 1945 byl náčelníkem milice v Dolní Dlouhé Loučce jistý František Pravda (v Dolní Dlouhé Loučce byl v této době předsedou Místního národního výboru rolník Josef Pravda, kterému byl za okupace nacisty zabaven majetek (nejpozději 8. května 1945 se totiž vrátili zpět do obce první vystěhovani a vyvlastnění čeští obyvatelé)).

Začalo postupné zatýkání nacistických prominentů v obci s využitím nalezeného torza dokumentů NSDAP a nacistických organizací (např. z obecní kanceláře NSDAP v Dolní Dlouhé Loučce). Zatýkání nacistů pokračovalo i v roce 1946 (kvůli postupnému rozkrývání nacistických struktur při výsleších). Zatčení Němci bývali eskortováni i do internačních táborů nebo do vazebních věznic v okolí (v Uničově, v Litovli, v Olomouci ...), jako se to stalo koncem května 1945 třeba bývalému místnímu vedoucímu zemědělců Johannu Kotschymu. Běžné bylo pracovní nasazení Němců (zejména pak těch uvězněných).

Zaveden byl diskriminační režim pro německé obyvatelstvo (např. povinné označení N (= Němec), zákaz nosit kožešiny, omezené vycházky, zákaz mluvit na veřejnosti německy ...).

V Plinkoutu nastalo v červnu 1945 údajné znepokojení a obávání se tamních Čechů z bývalých členů NSDAP, kteří prý mohli ohrozit bezpečnost v obci. Následovalo jejich hlídání a byla patrná snaha je obvinít, aby mohli být zatčeni (např. 23. června 1945 byl zatčen místní strážník obchodník a vedoucí bloku NSV Johann Preiss a byl dodán do sběrného tábora ve Šternberku). Plinkout byl řízen po příchodu Rudé armády nejprve revolučním Národním výborem, který však posléze nahradila Místní správní komise v čele se správním komisařem (tím byl v létě 1945 Václav Chvátal). Později byl zřízen namísto komise Místní národní výbor Plinkout.

Organizovaný odsun německého obyvatelstva probíhal od jara do podzimu roku 1946. Poslední řádný odsunový transport z okresu Šternberk byl vypraven dne 9. října 1946 (odjezd proběhl z internačního tábora ve Štěpánově (v areálu tamních železáren)).

I odsun byl doprovázen tragickými okamžiky. Např. jistý šestnáctiletý Němec z Dlouhé Loučky byl pracovníčně nasazen jako pomocný dělník u jednoho českého zemědělce mimo domovskou obec. Když se na jaře 1946 dozvěděl, že jeho rodiče byli zařazeni do odsunu a že on se může vrátit domů, snažil se z pracovního místa odejít. Za odmítání další práce byl ale zemědělcem odveden do neblaze proslulého internačního tábora v Olomouci – Hodolanech. Zde po opakovaném bití do krve či do bezvědomí a po zavírání do temnice (vlhký a studený betonový bunkr bez přístupu světla) zešílel. Ve stavech šilenství propukal v pláč kvůli své matce, zpíval písně z bývalých nacistických oddílů Hitlerovy mládeže, zdravil bývalým „německým“, tj. nacistickým pozdravem, a když dostal přiděl polévky, mrštil jím o zem.